

"מצוות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאד"

רמב"ם הלכות חנוכה פרק ד הל"ב

מצוות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאד וצריך אדם להזהר בה כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבח האל והודיה לו על הנסים שעשה לנו. אפילו אין לו מה יאכל אלא מן הצדקה שואל או מוכר כסותו ולקוח שמן ונרות ומדליק.

המגיד משנה ע"פ שבת כג:

אמר רב הונא הרגיל בנר חנוכה הויין לו בנים ת"ח.

[יש גירסאות "בנר חנוכה", ומ"מ רש"י כורך נר שבת ונר חנוכה יחדיו - "דכתיב (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור, על ידי נר מצוה וחנוכה בא אור דתורה".]

שיר השירים רבה פרשה א פסקה יח:

שמעון בר אבא בשם ר' יוחנן חביבין דברי סופרים כדברי תורה מה טעם וחכך כיון הטוב חברייא בשם רבי יוחנן חביבין דברי סופרים מדברי תורה שנאמר כי טובים דודיך מיין.

רש"י על ויקרא פרק יג פסוק מט: ירקק - ירוק שבידוקין: אדמדם - אדום שבאדומים: רע"ב על מסכת נגעים פרק יא משנה ד: ירקק - ירוק שבידוקים: אדמדם - אדום שבאדומים. כלומר, שמראה הירקות והאדמימות בהם חזק מאד.

מסילת ישרים פרק יח:

והנה דבר זה אנחנו רואים אותו בעינינו שילד בכל עת ובכל שעה בין כל אוהב וריע, בין איש לאשתו, בין אב ובנו, כללו של דבר בין כל מי שהאהבה ביניהם עזה באמת. שלא יאמר לא נצטויתי יותר, די לי במה שנצטויתי בפירוש, אלא ממה שנצטוה ידון על דעת המצוה וישתדל לעשות לו מה שיוכל לדון שיהיה לו לנחת. והנה כמקרה הזה יקרה למי שאוהב את בוראו ג"כ אהבה נאמנת, כי גם הוא מסוג האוהבים ויהינה לו המצוות אשר צוויים גלוי ומפורסם לגילוי דעת לבד לדעת שאל הענין שהוא נוטה רצונו וחפצו ית"ש, ואז לא יאמר די לי במה שאמור בפירוש, או אפטור עצמי במה שמוטל עלי עכ"פ, אלא אדרבא יאמר כיון שכבר מצאתי ראיתי שחפצו ית"ש נוטה לזה, יהיה לי לעינים להרבות בזה הענין ולהרחיב אותו בכל הצדדין שאוכל לדון שרצונו יתברך חפץ בו, והו הנקרא עושה נחת רוח ליוצרו. נמצא כלל החסידות הרחבת קיום כל המצוות בכל הצדדין והתנאים שראוי ושאפשר.

כך באמת לימד אותנו הגר"א שפירא זצ"ל (ע"פ מורשה שיחות למועדים):

מהו "להשכיחם תורתך"? היוונים לא רצו להשכיח את התורה. כמו שהיוונים לא הרסו את ההיכל אבל הכניסו צלם. לא זרקו את השמן אבל טמאו אותו. כי כל כוונת היוונים היתה לחלק מקדושת ישראל. שיהיה היכל, אבל של עבודה זרה. שיהיה שמן, אבל שמן שאינו של קודש. וכן בענין התורה. שיהיה תורה, אבל לא תורת ה'. זהו להשכיחם תורתך. "ולהעבירם מחוקי רצונך". לא את עצם המצוה, אלא שזהו רצון ה'. בהתחלה גזרו על שבת וראש חודש ומילה. לדעתי הפירוש הוא שאלו הקדמות של תורה, לפני מתן תורה, לפני מעמד הר סיני. זה היה קודם. רצון היוונים היתה לנתק הקדמות של תורה. שיהיו אבל ללא תורה. וזהו הביאור: "רצונך". יש מצוות שעליהן לא היה איכפת ליוונים. אבל האמונה שזה רצון ה', בזה רצו לפגוע לנתק.

רמב"ם הלכות חמץ ומצה ו, יב:

וחכמים הראשונים היו מרעיבין עצמן ערב הפסח, כדי לאכול מצה בתאווה, והיו מצוות חביבין עליו.

רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות ד, ג:

אף על פי שמותר להקטיר אימורין ואברים בלילה, אין מאחרין אותן לדעת, אלא משתדלין להקטיר הכל ביום, חביבה מצוה בשעתה.

פחד יצחק לחנוכה מאמר ו:

אם נבוא, איפוא, להתאים את כרכותיה של תורה לה, תורה-אור" של נר הנוכה, כי אז עלינו לומר כי דוקא ברכת התורה של הערב נא היא ההולמת ביותר. פורקן חכמתה של כנסת ישראל מחושך יון הוא השבת עריבותם ומתיקותם של דברי תורה לאיתן פנימיותם, בכדי להעמיד על תלה את ההכדלה בין חכמת התורה ובין חכמות חוץ, ולבטל על ידי זה את החושך של תרגום התורה ליונית, ומתוך כך להתעצם בקדושת הבדלה בין ישראל לעמים אשר תרגום זה הוא מחיקתה. תקשבה פנימית זו כי ברכת התורה של ה, תורה-אור" של נר הנוכה היא דוקא ברכת הערב נא, היא המרגניתא אשר מתוכה מוארת היא לשונו של הרמב"ם כי מצות נר הנוכה חביבה היא עד מאד. כי אין החביבות כאן דבר נוסף על המצוה, כי היכי דתיקשי לן מכל המצוות שכתורה שלא נתפרשה בהן חיבה זו, אלא שנוף גאולת יון של נר הנוכה הוא הוא פורקנת של החבת הזו. וממש כשם שאנו רואים כי במסבע שמכעו חכמים בברכות, נתפרשה ונתפרשה העריבות והמתיקות דוקא במצות לימוד התורה; ממש מאותו המעם עצמו, נתפרשה ונתפרשה כלשונו של הרמב"ם החביבות במיוחד ובמסוים בנר הנוכה דוקא. היינו שציון חסיד משנה מימרא דנמרא כי הרגיל בנר הנוכה הוויין לו בגים תלמידי חכמים. ודק.

גיטין דף ט:

אמר רבי יוחנן לא כרת הקדוש ברוך הוא ברית עם ישראל אלא בשביל דברים שבעל פה שנאמר כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל.

שערי הלשם חלק ב - סימן יא - בית שני

עכ"ז הנה היה מנפלאות תמים דעים ית"ש. בהנהגתו הנעלמה אשר כך עלה במחשבה לפניו מאז ומקדם. להתגלה בשפעת אור קדשו ולמסור הכחות והמפתחות דסדרי בראשית ורזי עולם. רק לדורות האחרונים אשר מבית שני והלאה. כי להם הנה ניתנה החמדה גנוזה הזאת. לשלוט בכל מעשה בראשית וזכו לזה עד סוף הזמן דכל מייסדי התורה שבע"פ. כי הנה ניתן להם החמדה גנוזה הזאת להשתמש בה כחפצם הרבה יותר מבדורות הראשונים:

וכמ"ש בהיכלות דר' ישמעאל כה"ג פ' כ"ז כ"ח כ"ט, ע"ש בארוכה, ואמרו שם, אמר ר' ישמעאל כך אמר ר' עקיבא משום רבי אליעזר הגדול. לא קיבלו עליהם אבותינו לשום אבן על אבן בהיכל ה' עד שכפו למלכו של עולם ולכל משרתיו ונזקק להם וגילה להם סודה של תורה. היאך יעשוהו והיאך ישתמשו בו (שהוא שימושי כל השמות), מיד הופיע רוח הקודש בו. עוד שם אמר ר' ישמעאל, כך אמר ר' עקיבא משום ר"א הגדול מיוס שניתנה תורה לישראל עד שנבנה הבית האחרון (ר"ל בית שני. כמ"ש בזוה"ק משפטים ק"ג א'. וע' פ' פנחס רכ"א א') תורה ניתנה אבל הדרה ויקרה כבודה וגדולתה ותפארתה, אימתה פחדתה ויראתה. עושרה וגאותה וגאונה, זיעתה וזיותה, עוזה ועוזה. ממשלתה וגבורתה. לא ניתנו עד שנבנה הבית האחרון.